

Handläggare
Christina Koistinen
Telefon: 08-508 30198

Till
Kyrkogårdsnämnden
13 december 2023

Verksamhetsplan 2024 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2024 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader för kapitalkostnader med 2,2 mnkr varav 0 mnkr i ränta.
3. Kyrkogårdsnämnden beslutar om omslutningsförändring om 6,0 mnkr-
4. Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsmedel 6,5 mnkr.

Svante Borg
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Inledning	4
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	12
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	20
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	23
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	25

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	31
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	33
Redovisning av ekonomi.....	34
Nämndens ekonomiska förutsättningar	34
Budgetjusteringar.....	36
Omslutningsförändringar	36
Övriga ekonomiska redovisningar	37
Systematiskt kvalitetsarbete.....	38

Bilagor

Bilaga 1: 2024 Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan

Bilaga 2: Plan för upphandling 2024

Bilaga 3: Kopia av KN VP 2024

Bilaga 4: ansökan om budgetjusteringar försärskilda ändamål

Bilaga 5: Bilaga Kompetensförsörjningsplan

Inledning

Verksamhetens omfattning

Kyrkogårdsnämnden är huvudman för begravningsverksamheten i Stockholm.

Kyrkogårdsnämnden ska verka för att alla, oavsett livsåskådning, kan erbjudas den begravningsceremoni och det gravskick som önskas.

Nämnden äger och förvaltar stadens begravningsplatser, upplåter gravplatser, ställer ceremonilokaler till allmänhetens förfogande samt svarar för stadens krematorier.

Verksamheten består av tre huvudområden: begravningsverksamhet, ansvar för att skydda och bevara kulturhistoriska värden samt serviceverksamhet det vill säga skötsel och plantering på enskilda gravplatser mot ersättning från gravrättsinnehavare. Dessutom ansvarar nämnden för förvaltning av världsarvet Skogskyrkogården i enlighet med UNESCO:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Kyrkogårdsnämnden ger vidare ekonomisk ersättning till den som innehar enskild begravningsplats och till den som förvaltar allmän begravningsplats utan att vara huvudman. Med det senare avses församlingar i Svenska kyrkan inom förvaltningens huvudområde.

Verksamheten finansieras av en begravningsavgift som baseras på den kommunalt beskattningsbara inkomsten. Begravningsavgiften uppgår år 2024 till 6,5 öre per skattekrona. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras i en begravningsfond till nästkommande budgetår.

Nämnden svarar för underhåll av 11 begravningsplatser med 13 ceremonilokaler. Totalt finns inom nämndens ansvar ett 40-tal byggnader, inklusive två krematorier.

Verksamhetsplan för 2024

Samtliga nämnder ska, i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning upprätta en verksamhetsplan med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fattat beslut om.

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget för 2024 och de tre inriktningsmålen:

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska arbeta utifrån kommunfullmäktiges angivna inriktningsmål, verksamhetsområdesmål, indikatorer och aktiviteter. Nämndmål tas därefter fram som stödjer och konkretiserar dessa mål. Under rubriken ”Det förväntade resultatet” tydliggörs vilka resultat nämnden eftersträvar att nå under det kommande verksamhetsåret.

Prioriterad verksamhet för kyrkogårdsnämnden under 2024

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämnden ska i sitt ansvar som huvudman för kommunens samlade begravningsverksamhet vara ett föredöme då det gäller att famna om invånarnas hela bredd av trostillhörighet, kulturella sedvänjor eller sekulära val. Stadens begravningsverksamhet ska upplevas som trygg och förtroendegivande.

Begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhördhet för den enskildes behov. Värdighet och respekt är ledord för verksamheten. Nämnden anpassar verksamheten och befintliga anläggningar till en växande befolkning och olika begravningstraditioner. För att möta ett ökat behov av gravplatser anläggs en ny begravningsplats på Järvafältet. Den ska tas i bruk hösten 2024 och är utformad för att både vara en begravningsplats och ett naturområde för stockholmarna.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Ungdomarna ska med ett modernt ledarskap ges god handledning och därigenom en attraktiv start på sitt kommande arbetsliv. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg. Förvaltningen planerar likt föregående år att genomföra en särskild satsning, där aspiranter erbjuds praktik/arbetsträning på begravningsplatserna. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och det finns flera arbetsuppgifter som kan utföras utan direkta förkunskaper.

Förvaltningen ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget. Årligen tas en stor mängd telefonsamtal och mail emot som rör bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplat till gravrätt och skötsel.

Barn och ungdomar erbjuds fria visningar av världsarvet Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms Stadsmuseum. Vid visningarna förmedlas Världsarvets värden. Många äldre besöker nämndens anläggningar och de ska då känna sig välkomna, trygga och uppleva en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Skogskyrkogården som världsarv ska särskilt skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagen förvaltningsplan. Under 2024 fortsätter arbetet med att ta fram ett program för Hållbara besök för världsarvet. Samarbetet med Stadsmuseet och andra förvaltningar ska utvecklas inom ramen för programmet.

En totalrenovering av Skogskrematoriet ska genomföras med start 2025. Förberedande arbeten ska göras under 2024.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fokusera miljöarbetet på åtgärder mot buller, på hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall. Kyrkogårdsförvaltningen har ett uttalat mål att gå från fossilfri till klimatneutral drift och i närtid bli en klimatpositiv del av Stockholms stad. Detta mål skall

uppnås bland annat genom fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokol använing, egen produktion av växter, all skötsel i egen regi, och kompetensutveckling av medarbetare.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska koldioxidutsläpp genom att numera ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel undviks helt vid grönskötseln av begravningsplatserna. Under året fortsätter arbetet med att ta fram vård- och underhållsplaner som också inkluderar de gröna kulturvärdena.

Stadens begravningsplatser ska vara rofyllda och vackra. Kulturarvet liksom park- och naturmiljövärden ska förvaltas och utvecklas. Begravningsplatserna ska ha höga naturvärden och grönskötseln ska bidra till den biologiska mångfalden. Arbeta med ökad biologisk mångfald har fått ett ökat utrymme i verksamhetens dagliga drift och löper numera som en röd tråd genom alla projekt. Ett antal förstärkningsåtgärder inom arbetet med att öka den biologiska mångfalden genomförs och planeras, exempelvis en salamanderdamm, ängsytor med regelbunden slåtter, perennplanteringar och att död ved sparas. Mulm- och fladdermusholkar sätts upp och våtmarker återskapas. Förvaltningen har höga ambitioner att minska bevattning med dricksvatten genom uppsamling av regn och dräneringsvatten och generellt minskad konstbevattning.

Förvaltningen byter ut fordon och maskiner till miljöanpassade alternativ och testar kontinuerligt nya eldrivna maskiner och handredskap i professionell drift. Allt fler elfordon och arbetsmaskiner med eldrift eftersträvas.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Effektivitet och resurshushållning präglar nämndens verksamhet. Nämnden strävar efter en långsiktig investeringsplanering där driftkostnadsperspektivet är i fokus. Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med att stärka investeringsstyrningen och förbättra budgetföljsamheten, prognossäkerhet samt styrningen av investeringsprojekt.

Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, delaktiga, ansvarstagande samt ha ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Förvaltningen använder digitala arbetssätt för att effektivisera och utveckla verksamheterna. Arbeta med digitala lösningar eller förändringar gällande administrativa processer fortsätter. Inom förvaltningens myndighetsutövning pågår arbetet med att se över arbetsrutiner och arbetssätt för att säkerställa rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet. Förvaltningen arbetar med förbättrade webb- och informationslösningar som syftar till att göra servicen mer tillgänglig för medborgare.

Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring. Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet och följs upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal.

I linje med stadens ökade beredskap har förvaltningen tagit fram och implementerat en beredskapsplan som gäller hela spektrumet från mindre kris till och med krig. Förvaltning har sammanställt en lokal anvisning för att följa upp det systematiska arbetet inom

informationssäkerhet. Förvaltningen har även beslutat att bygga om anläggningarna 15C på Norra begravningsplatsen, Nya kylhuset, Nya krematoriet och Råcksta krematorium, så att de är förberedda för inkoppling av reservkraft vid allvarliga störningar i kraftnätet eller längre strömbortfall.

Stadens begravningsverksamhet ska upplevas som trygg och förtroendegivande. Invånarna ska uppleva ett professionellt stöd i ett av livets mer utmanande skeden. Stockholmarna erbjuds en mångfald av gravskick. Anpassningar görs vid befintliga begravningsplatser för att tillmötesgå efterfrågan av olika begravningstraditioner. Den bärande idén ska vara att olika gravskick integreras, om inte i samma gravkvarter, så i samma områden.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är under uppförande och beräknas vara klar under 2024. Förvaltningen avser att intensifiera samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället. Inom ramen för Fokus Järva ska aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Begravningsplatser och kyrkogårdar ska vara välskötta, säkra och tillgängliga och genom detta bidra till att skapa möjlighet till återhämtning och själslig rekreation för alla. Åtgärder genomförs därför som ökar tryggheten. Hög skötselnivå och åtgärdande av skadegörelse samt åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Var och en som kommer i kontakt med verksamheterna ska känna sig trygg i vetskapen om att bemötande och service utformas på ett likvärdigt sätt för alla medborgare.

Direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser

I budget framkommer direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser, där det finns behov av utvecklade processer och samverkan.

Långsiktigt hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd

Kyrkogårdsnämndens verksamheter styrs, planeras och följs upp i stadens system för integrerad styrning och ledning, ILS, vilket stödjer nämndens verksamheter mot ett tydligt fokus på resultatet för invånarna. Förvaltningen arbetar med systematisk styrning och uppföljning samt med verksamhets- och kvalitetsutveckling. Förvaltningen arbetar för att säkerställa att prognossäkerhet och budgetföljsamhet är god.

Förvaltningen ska se över möjligheter till att återta verksamheter i egen regi, bland annat för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

En levande och hållbar stad

Kyrkogårdsförvaltningen samverkar med berörda fackförvaltningar i planerings- och utvecklingsfrågor för att få en helhetssyn kring utvecklingen av stadens begravningsplatser.

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön. Förvaltningen genomför olika förstärkningsåtgärder för att stärka den biologiska mångfalden. Genom att lyfta frågor kopplade till biologisk mångfald tidigt i projekten har förvaltningen möjlighet att förankra arbetet med olika intressenter.

Dialog förs med invånare i syfte att öka demokratisk förankring. För att öka invånarnas delaktighet och för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser genomför förvaltningen olika aktiviteter. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan.

En trygg och säker stad som håller samman

Kyrkogårdsförvaltningen deltar i samverkan med berörda stadsdels- och fackförvaltningar, polis, civilsamhället och lokala näringslivet för att fortsätta utveckla stadens begravningsplatser till trygga och säkra platser.

Förvaltningen avser att intensifiera samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägarna och civilsamhället kring Järva begravningsplats som driftsätts under hösten 2024.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att i sitt ansvar som huvudman för kommunens samlade begravningsverksamhet vara ett föredöme då det gäller att famna om invånarnas hela bredd av trostillhörighet, kulturella sedvänjor eller sekulära begravningsval. Stadens begravningsplatser är en del av kulturarvet men fyller samtidigt en funktion som vackra och rofyllda park- och naturmiljöer för stockholmare.

Begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhördhet för den enskildes behov. Nämnden anpassar verksamheten och befintliga anläggningar till en växande befolkning och olika begravningstraditioner. För att möta ett ökat behov av gravplatser byggs en ny begravningsplats på Järvafältet.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg. Förvaltningen planerar likt föregående år genomföra en särskild satsning, där aspiranter erbjuds praktik/arbetsträning på begravningsplatserna. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och det finns flera arbetsuppgifter som kan utföras utan direkta förkunskaper.

Äldre som besöker nämndens anläggningar ska känna sig välkomna, trygga och uppleva en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Under 2024 fortsätter arbetet med att ta fram ett program för Hållbara besök för världsarvet. Samarbetet med stadsmuseet ska utvecklas inom ramen för programmet.

Ett arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården har påbörjats. Kommunfullmäktige beslutade i november att en totalrenovering av Skogskrematoriet kan genomföras för att bevara byggnaden och att säkerställa dess kulturhistoriska värde. Renoveringsstarten planeras till 2025 och förberedande arbeten ska göras under 2024.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål om att ge barn och ungdomar jämlika uppväxtvillkor genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Ungdomarna ska med ett modernt ledarskap ges god handledning och därigenom en attraktiv start på sitt kommande arbetsliv. Feriearbetande ungdomar är för nämndens verksamhet ett välkommet kapacitetstillskott och möjliggör en planering av semesteruttag och fortbildning.

Barnperspektivet ska genomsyra stadens alla verksamheter. Förvaltningen beaktar barnperspektivet så att barn och ungdom känner sig välkomna och trygga inom verksamheterna.

Staden som offentlig arbetsgivare är en viktig aktör i arbetet med målen i agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt minskad ojämlikhet.

Nämndmål: Nämnden bidrar till att barn och ungdomar ges lika möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet

Beskrivning

Förvaltningen tillhandahåller platser för feriearbete för ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden.

Förväntat resultat

Ungdomar får arbetslivserfarenhet och blir därmed mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål och en positiv samhällsutveckling genom att skapa kunskap kring begravningsverksamheten. Ett tydligt och professionellt förhållningssätt till olika trosbekännelsers behov och sedvanor är grunden i nämndens arbete för en ökad integration. Som en del i detta erbjuds förskolor och skolor fria visningar av Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms stadsmuseum.

Förvaltningen deltar i ett samarbete med Kulturhuset och projektet Burb (Barns- och ungas rätt till begravningsplatsen). Projektet finansieras av Allmänna arvsfonden. Kulturhuset anordnar en utställning som startade i november 2023 om minnen, död, sorg och saknad och den riktar sig till barn- och ungdomar. Det finns även digitalt material kopplat till utställningen och en app som heter Be here then. De begravningsplatser som har inkluderats i arbetet är Strandkyrkogården, Skogskyrkogården, Galärvarskyrkogården och Järva begravningsplats.

Nämndmål: Världsarvets Skogskyrkogårdens värden förmedlas till barn och unga.

Beskrivning

Stadens skolor erbjuds fria visningar av Världsarvet Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms Stadsmuseum. Vid visningarna förmedlas Världsarvets värden samt bakgrunden till Unesco:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Förväntat resultat

Stockholms barn och unga har kännedom om Världsarvet Skogskyrkogården.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål med att begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhördhet för den enskildes behov. Värdighet och respekt är ledord för verksamheten.

Förvaltningens bokning och kundtjänst ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget. Årligen tar förvaltningen emot flera tusen telefonsamtal och mail som rör bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplat till gravrätt och skötsel.

Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Den planerade ceremonilokalen på Strandkyrkogården skjuts framåt i tiden då inflation och därmed kostnaderna vida överstiger de avsatta budgetmedlen.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet kommer att driftsättas under hösten 2024. Arbete med driftorganisationen pågår med bland annat organisationsfrågor, nyrekryteringar, kompetensförsörjning, materiel och maskininköp.

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagna åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder. Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande för projekteringen av den nya begravningsplatsen vid Järvafältet.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av god service och lyhördhet för den enskildes behov.

Beskrivning

Hög tillgänglighet och lyhördhet för den enskildes behov präglar begravningsverksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Så långt det är möjligt anpassas stadens kapell och begravningsplatser till ceremonier enligt olika trosinriktningar och borgerliga förrättningar. Förvaltningen erbjuder ett utbud av olika typer av planterings- och gravskötselavtal.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är under uppförande och beräknas vara klar under

hösten 2024. Förvaltningen har under föregående år anlagt nya gravkvarter för kistgravar på Räcksta begravningsplats samt nya gravkvarter på Norra begravningsplatsen. Gravkvarteren beräknas att tas i bruk under 2024.

Det finns en stor efterfrågan från anhöriga av gravsättningsformen askgravlund, varför förvaltningen under året inviger en askgravlund på kvarter 25 på Skogskyrkogården och anlägger en ny askgravlund på Galärvarvskyrkogården. Förvaltningen utreder även frågan om ytterligare askgravar på Brännkyrka kyrkogård.

Förvaltningens bokning och kundtjänst ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget. Kunderna består främst av begravningsbyråer, anhöriga samt kunder som vill beställa skötsel eller planteringar till gravar. Kundkontakterna sker via mail, telefon och vissa fall personliga besök och årligen tar förvaltningen emot flera tusen telefonsamtal och mail som rör bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplat till gravrätt och skötsel. Inom nämndens myndighetsutövning finns bland annat ett uppdrag att medla vid olika tvister om behov uppstår. Det kan handla om val av begängelsemetod eller val av plats för gravsättning.

Förväntat resultat

Nämnden tillhandahåller god service och en mångfald av gravskick.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Verksamheterna mäter nöjdhet med bemötandet i sin kundgrupp	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Stadens begravningsplatser och begravningsverksamhet har god tillgänglighet

Beskrivning

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagna åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder.

Tillgänglighetsanpassningar av busshållplatser vid Skogskyrkogården har utretts. På uppdrag av nämnden har en ansökan till Länsstyrelsen utarbetats och vidare projektering kommer därefter att ske. Åtgärderna planeras till 2024. En ny ramp till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen (som ersätter den nuvarande) har utretts. Nya lösningar behöver ses över då tidigare förslag som tagits fram inte fungerat. Övriga tillgänglighetsåtgärder som görs löpande är exempelvis målning av trappnosar och olika beläggningsarbeten.

Förvaltningen har initierat och påbörjat ett stort tillgänglighetsprojekt som berör samtliga begravningsplatser. Projektet syftar till att öka tillgängligheten genom tydlig och enhetlig skyltning. Tillgängligheten på stadens begravningsplatser kommer också förbättras genom nya och förbättrade toaletter. Tillgängligheten på Skogskyrkogården behöver även förbättras genom att nya bänkar placeras ut. Ett förnyat arbete med att ta fram bänkar kommer att

påbörjas under 2024.

God tillgänglighet handlar också om lättillgänglig information via kundtjänst och andra kanaler. E-tjänsten Hittagraven underlättar för att hitta gravar och i tjänsten går det även att beställa skötsel och plantering. Arbetet med att utveckla funktionerna på Hittagraven sker fortlöpande. Under 2024 fortsätter förvaltningens arbete med att se över möjligheten att betala skötsel och planteringar via swish eller betalkort.

Stadens program för tillgänglighet, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024 -2028, har varit vägledande för byggandet av den nya begravningsplatsen vid Järva.

Förväntat resultat

Begravningsplatser och ceremonilokaler är anpassade för allas behov. Tillgängligheten till information är god och begriplig.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Driva arbetet med att utveckla Hittagraven-tjänsten	2024-01-01	2024-12-31
Upprustning och tillgänglighetsanpassning av servicestationer vid Norra begravningsplatsen.	2022-01-01	2024-12-31
Utveckla informationen på begravnning.stockholm	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda en begravningsverksamhet som präglas av en hög tillgänglighet och god personlig service. Alla besökare inklusive äldre ska känna sig trygga och välkomna till stadens begravningsplatser. Verksamheterna anpassar kontakt och service efter de äldres förutsättningar och behov i den mån det är möjligt.

Nämndmål: Äldre känner sig välkomna och trygga på stadens begravningsplatser

Beskrivning

Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i. Många äldre besöker nämndens anläggningar. Det är viktigt att de känner sig välkomna, trygga och upplever en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Förväntat resultat

Äldre rapporterar ökad upplevd trygghet vid nämndens anläggningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att låta begravningsplatserna vara

välbesökta kulturmiljöer vars värden bevaras, vårdas och vid behov utvecklas.

Samarbetet med Stockholms stadsmuseum fortsätter, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att muséet fortsätter att anordna visningsverksamhet och ansvara för Visitors Center på Skogskyrkogården. Samarbetet med stadsmuseet och andra förvaltningar fortsätter utvecklas inom ramen för programmet för Hållbara besök. Det gäller bland annat verksamhet på Visitors center, utställningen om Skogskyrkogården och arrangerandet av Skogskyrkogårdens dag.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Skogskyrkogården är uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagna förvaltningsplan.

Nämndmål: Kulturarvet på stadens begravningsplatser bevaras, vårdas och synliggörs

Beskrivning

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta det kulturarv och de park- och naturmiljövärden som finns vid stadens begravningsplatser. En kulturhistorisk inventering av gravvårdar vid stadens begravningsplatser har genomförts och arbetet med att upprätta en bevarandeplan planeras. Renovering av gamla gravmonument, staket och gjutjärnsdetaljer sker framför allt vid Norra begravningsplatsen.

Vård- och underhållsplaner är framtagna för samtliga av förvaltningens kyrkogårdar och begravningsplatser utom Skogskyrkogården och Räcksta begravningsplats. Framtagande av vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården är påbörjad och beräknas att slutföras under våren 2024.

Särskilda ljus- och mörkerplaner är framtagna för Sandsborgskyrkogården, Västberga begravningsplats, Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen. Arbetet fortsätter med framtagande av en ljus- och mörkerplan för Skogskyrkogården under 2024.

Samarbetet med Stockholms Stadsmuseum fortsätter, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att muséet fortsätter att anordna visningsverksamhet av världsarvet Skogskyrkogården.

Ett arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården har påbörjats. Ett genomförandebeslut togs i kyrkogårdsnämnden i juni 2023. Därefter beslutade kommunfullmäktige i november att totalrenoveringen kan genomföras för att bevara byggnaden och att säkerställa dess kulturhistoriska värde.

Under 2024 kommer fortsatt bekämpning av almsjuka prioriteras. Almsjukan har även drabbat Skogskyrkogården där almar i det stora entrélandskapet har visat symtom på

almsjuka. Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen är också sedan tidigare hårt drabbade av almsjuka. Vaccinering har provats som metod med positivt resultat och kommer utföras på samtliga almar. Förvaltningen har även okulerat in mykhorizzamycel för att stärka trädens resistens. Andra hot mot trädbeståndet på Skogskyrkogården är granbarkborre och större mörghorn. En handlingsplan för att mota hoten mot trädbeståndet utökas med kartläggning av genetisk tillhörighet för att spåra motståndskraftiga och friska individer, vilket kommer att vara en viktig del av successionsplanen.

Återplantering av träd fortgår under 2024 och är en prioriterad åtgärd. Arbetet med detta sker i samråd med länsstyrelsen, då det är tillståndspliktigt enligt kulturminneslagen

Allhelgonahelgen, Julafton och Mors dag är dagar där antalet besökare är stort på begravningsplatserna. Vid allhelgonahelgen beräknas cirka 100 000 besökare vid begravningsplatserna och då planeras för sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen och personal på plats som kan svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven. En utvärdering har gjorts för 2023 och den kommer ligga till grund för planeringen för 2024.

Förväntat resultat

Kulturarvet vårdas och blir än mer tillgängligt och attraktivt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av vård- och underhållsplaner	2016-01-01	2024-12-31
Föryngring av träd och annan vegetation	2024-01-01	2025-12-31
Projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården	2018-01-01	2026-12-31
Påbörja planering och projektering av nytt kylhus på Skogskyrkogården	2024-01-01	2024-12-31
Renovering och nytillverkning av grindar vid Norra begravningsplatsen	2020-01-01	2024-12-31
Restaurering av gravvårdar med kulturhistoriskt värde	2015-01-01	2025-12-31
Återplantering av trädbestånd	2016-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Världsarvet Skogskyrkogårdens värden förvaltas och förmedlas

Beskrivning

Skogskyrkogården är sedan 1994 uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagen förvaltningsplan.

Under 2024 fortsätter arbetet med att ta fram ett program för Hållbara besök på världsarvet Skogskyrkogården.

Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Att Stockholmare känner till "sitt" världsarv är därför en viktig del i Unesco:s strävanden att medvetandegöra världsarven, detta både ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett barn- och ungdomsperspektiv ska också

finnas. Särskilda barnvisningar erbjuds till skolorna.

Stockholms stadsmuseum sköter visningsverksamheten vid Skogskyrkogården på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. Samarbetet med stadsmuseet och andra förvaltningar utvecklas inom ramen för programmet för Hållbara besök. En samverkansgrupp har bildats med representanter från bland andra Arbetsmarknadsförvaltningen, Kyrkogårdsförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret och stadsmuseet. Syftet är att hantera strategiska och operativa frågor som rör flera förvaltningar kopplat till världsarvet.

Förväntat resultat

Medvetenheten om världsarvet och dess värden ökar. Världsarvet Skogskyrkogården är ett tillgängligt och uthålligt besöksmål i Stockholm.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel Stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	60 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förbereda renovering av huvudbyggnaden Skogskrematoriet som rymmer tre kapell, Hoppet, Tron och Heliga korset.	2024-01-01	2024-12-31
Implementera ett program för Hållbara besök i samverkan med Stockholms Stadsmuseum	2024-01-01	2024-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att fokusera miljöarbetet mot åtgärder mot buller, på hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall. Under året kommer det globala 2030-målet som syftar till biologisk mångfald fortsatt att uppmärksammas. Förvaltningen fortsätter även arbetet med att minska koldioxidutsläpp genom att numera ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna.

Stadens begravningsplatser ska ha höga naturvärden och grönskötseln ska bidra till ökad biologisk mångfald. En mängd förstärkningsåtgärder inom arbetet med att öka den biologiska mångfalden genomförs och planeras, exempelvis en salamanderdamm, ängsytor med regelbunden slåtter, perennplanteringar och att död ved ska sparas. Mulm- och fladdermusholkar sätts upp för att skapa livsmiljöer för insekter och våtmarker återskapas.

Arbetet för en helt fossilfri skötsel av stadens begravningsplatser fortsätter under året. Förvaltningen byter ut fordon och maskiner till miljöanpassade alternativ och testar kontinuerligt nya eldrivna maskiner och handredskap i professionell drift. Allt fler elfordon och arbetsmaskiner med eldrift eftersträvas.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fokusera miljöarbetet på åtgärder mot buller, på hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall.

Kyrkogårdsförvaltningen har ett uttalat mål att gå från fossilfri till klimatneutral drift och i närtid bli en klimatpositiv del av Stockholms stad. Detta mål skall uppnås bland annat genom fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokolanvändning, egen produktion av växter, all skötsel i egen regi, och kompetensutveckling av medarbetare.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska koldioxidutsläpp genom att numera ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna och krematorierna men leds även ut i fjärrvärmenätet. Metallrester efter kremation återvinns. Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Vård- och underhållsplaner, som också inkluderar de gröna kulturvärdena, är framtagna till samtliga av förvaltningens kyrkogårdar och begravningsplatser utom Skogskyrkogården och Räcksta begravningsplats. Framtagande av vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården är påbörjad och beräknas att slutföras under våren 2024.

Vi nyplantering av träd anläggs alltid växtbäddar med biokol. Biokolet får träden att må bättre och bidrar till att minska koldioxiden i luften. Förvaltningen har höga ambitioner att minska bevattning med dricksvatten genom uppsamling av regn och dräneringsvatten och generellt minskad konstbevattning.

I arbetet med en driftorganisation för den nya begravningsplatsen Järva eftersträvas en fossilfri skötsel och något bevattningssystem har heller inte anlagts av miljöskäl. Ambitionen är vidare att endast fleråriga växter på sikt ska erbjudas i förvaltningens gravskötselavtal, som ett mer miljövänligt alternativ.

Under året läggs särskilt fokus kring Agenda 2030 mål nr 15 som handlar om biologisk mångfald.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Elproduktion baserad på solenergi	30 MWh	9 000 MWh	År
 Köpt energi i stadens organisation	6 GWh	1 735 GWh	År

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa en hållbar livsmiljö

Beskrivning

Nämnden arbetar för att minska koldioxidutsläpp genom att bland annat numera ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna och krematorierna men leds även ut i fjärrvärmenätet. Samtliga oljepannor är utbytta och därutöver arbetar förvaltningen med att förbättra isoleringen i

byggnader och att använda mer elektriska maskiner för skötsel. Nämnden avser att under året ta fram uppföljningsbar statistik för nämndens koldioxidutsläpp.

Förvaltningen använder inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönyteskötseln av begravningsplatserna. Allt trädgårdsavfall komposteras och blir till jord som återanvänds i verksamheten. Verksamheterna minimerar användningen av onödiga plast- och engångsartiklar. Kyrkogårdsförvaltningen har höga ambitioner att minska bevattning med dricksvatten genom uppsamling av regn och dräneringsvatten, minskad användning av ettåriga växter och generell minskad konstbevattning.

Energieffektiviseringar sker genom konvertering av eluppvärmda byggnader, styrning av elektriska system och utbyte av belysningsarmaturer.

Förväntat resultat

Utsläpp minskar och energianvändningen blir mer effektiv. Återvinningen ökar och därtill sker en minskning i nyttjandet av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel biobränsle i stadens krematorier	100 %		År
Andel återvunnen metall efter kremation	100 %		År
Vattenförbrukning (bevattning och fastigheter)	250 000 m3		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta arbetet med utbyte till LED-ljuskällor inomhus och utomhus	2015-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta kulturarv och förvalta och utveckla park- och naturmiljövärden vid stadens begravningsplatser. Begravningsplatser ska ha höga naturvärden och grönskötseln ska bidra till biologisk mångfald.

Arbete med ökad biologisk mångfald har fått ett ökat utrymme i verksamhetens dagliga drift och löper numera som en röd tråd genom alla projekt. Genom att lyfta frågor kopplade till biologisk mångfald tidigt i projekten har förvaltningen möjlighet att förankra arbetet med olika intressenter. Exempel på det är den pågående anläggningen av en askgravlund på Skogskyrkogården, där det skapas en salamanderdamm, ängsytor, perennplanteringar och att död ved sparas. På Järva begravningsplats planeras ängsytor med regelbunden slåtter, mulm- och fladdermusholkar ska sättas upp och våtmarker återskapas. Anpassning för djurlivet har även varit en viktig del när förvaltningen tagit fram ljusplaner för begravningsplatserna.

Förvaltningen genomför en mängd förstärkningsåtgärder inom arbetet med att öka den biologiska mångfalden. Några av de insatser som planeras är att fasa ut ettåriga växter och att

ersätta dem med fler perenner som bedöms gynna pollinatörer, spara vatten och minska transporter, att öka mängden död ved och långgräs och att bevara bo- och viloplatser i vissa naturtytor för att skapa en refug för djur.

Träd planteras kontinuerligt för att tillskapa fler svalkande utomhusmiljöer på begravningsplatserna och biokol används alltid vid nyplantering av träd.

I arbetet med att öka den biologiska mångfalden finns även utmaningar. Gravrättsinnehavare och besökare kan uppleva det som att begravningsplatserna inte sköts när faunadepåer lämnas, högstubbar ställs, långgräsytor skapas eller att löven inte tas bort. Förvaltningen behöver därför jobba med information och attitydförändring både bland besökare och medarbetare.

Utöver detta omfattas begravningsplatser av Kulturmiljölagen (ej Strandkyrkogården och Järva begravningsplats), vilket innebär att begravningsplatserna "ska vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas". Denna lag innebär att länsstyrelsen inte alltid beviljar tillstånd att exempelvis ställa högstubbar eller lämna död ved och faunadepåer.

Stockholms stads Miljöprogram 2020-2023 och Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad är vägledande i förvaltningens arbete med ökad biologisk mångfald.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kyrkogårdsnämnden ska genomföra en strategisk planering av nämndens fastigheter utifrån skyfall och dagvattenhantering, i syfte att möta det långtgående fastighetsägaransvaret i skyfallsfrågor och därefter återkomma med förslag om att genomföra nödvändiga åtgärder för klimatanpassning	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Stadens begravningsplatser är vackra och rofyllda kulturmiljöer med höga naturvärden

Beskrivning

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön och fyller även en funktion som park- och naturmiljö för stockholmarna. De är vackra och rofyllda platser för den enskilde besökaren. För att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar stad med minskad klimatpåverkan arbetar förvaltningen med olika åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden inom begravningsplatserna.

Under året fortsätter arbetet med att ta fram vård- och underhållsplaner som också inkluderar de gröna kulturvärdena. Valet av elektriska maskiner och arbetsfordon bidrar till minskat buller på begravningsplatserna.

Under 2024 kommer fortsatt särskilt fokus läggas på det Globala Agenda 2030-målet som handlar om "Liv på land", det vill säga om den biologiska mångfalden. Aktualisering av skötselplanerna kan då bli nödvändig.

Förväntat resultat

Begravningsplatserna är uppskattade besöksmål. Den biologiska mångfalden ökar. Bullret minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som rofyllda	83		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Höja kunskapen hos medarbetare gällande hållbarhet inom förvaltningens uppdrag, kopplat till stadens övergripande mål gällande exempelvis vattenanvändning, fossilfri drift, hållbar växtlighet och återbruk.	2024-01-01	2024-12-31
Insatser för att öka den biologiska mångfalden	2023-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål bland annat genom att vid utbyte av fordon och maskiner välja miljöanpassade alternativ. Förvaltningen följer utvecklingen och testar kontinuerligt nya eldrivna maskiner och handredskap i professionell drift. Allt fler elfordon och arbetsmaskiner med eldrift eftersträvas. I samband med renovering och om- och tillbyggnad av fastigheterna utrustas de med laddplatser för förvaltningens fordon.

Förvaltningen utreder under året möjligheten att anlägga laddplatser för besökare på begravningsplatsernas parkeringsplatser. De flesta besökarna stannar oftast kortare stunder på begravningsplatserna och behovet av laddplatser behöver därför ses över.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
♣ Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur	0 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
♣ Kyrkogårdsnämnden ska utreda möjligheten att anlägga laddplatser på sina parkeringsplatser	2024-01-01	2024-06-30

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa effektiva och hållbara transporter.

Beskrivning

Nämndens tjänstebilar byts ut till el- eller biogasdrivna fordon. Inom stadens begravningsplatser sker interna transporter med elfordon. Entreprenadmaskiner drivs av fossilfritt bränsle. Handhållna motordrivna redskap byts ut mot eldrivna dito. Förvaltningen arbetar för att underlätta för stockholmare utan bil att besöka begravningsplatserna genom

bättre och säkrare busshållplatser på Skogskyrkogården. I samband med renovering och om- och tillbyggnad av fastigheterna utrustas de med laddplatser för förvaltningens fordon.

Förväntat resultat

Utsläppen minskar och transportarbete effektiviseras.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål bland annat genom arbetet för fossilfri drift av begravningsverksamheten. Verksamheterna bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft på begravningsplatserna. Medarbetare gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel.

I arbetet med en driftorganisation för Järva begravningsplats eftersträvas en fossilfri skötsel och där har inget bevattningssystem anlagts av miljöskäl. Ambitionen är också att endast fleråriga växter på sikt ska erbjudas gravrättsinnehavare som ett mer miljövänligt alternativ.

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framförallt till mål 11 om hållbara städer och mål 13 om att bekämpa klimatförändringar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kyrkogårdsnämnden ska utreda och lämna förslag på åtgärder för att reducera användandet av renat dricksvatten för bevattningsändamål, exempelvis att överflödsvatten som pumpas bort istället kan sparas och återanvändas	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Nämndens verksamheter bidrar till giffria miljöer

Beskrivning

Arbetet för en fossilfri skötsel av begravningsplatserna fortsätter under 2024. På Räcksta- och Hässelby begravningsplatser och Bromma kyrkogård drivs skötseln i dag fossilfritt.

Verksamheterna bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft på begravningsplatserna. I arbetet med driftorganisation för Järva begravningsplats eftersträvas även en fossilfri skötsel. Medarbetare gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och minskar användningen onödiga av plast och engångsartiklar.

Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Biogas används för driften av krematorierna. Metallrester efter kremation återvinns.

Förväntat resultat

Utsläpp minskar och energianvändningen blir mer effektiv. Medarbetarna har tillräckliga kunskaper för att kunna fatta miljö- och klimatsmarta beslut. Verksamheterna har en god arbetsmiljö med låga bullernivåer vilket även gynnar besökarna.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att verksamheten drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller uppsatta mål. Effektivitet och resurshushållning präglar nämndens verksamhet liksom en kostnadseffektiv verksamhet. Nämnden strävar vidare efter en långsiktig investeringsplanering där driftkostnadsperspektivet är i fokus. Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med att stärka investeringsstyrningen och för att förbättra budgetföljsamheten, prognossäkerhet samt styrningen av investeringsprojekt.

Förvaltningen är en attraktiv och ansvarstagande arbetsgivare. Ledarskapet baseras på Stockholms stads personalpolicy. Förvaltningen arbetar hälsofrämjande och för ett hållbart arbetsliv med minskad sjukfrånvaro.

Det råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller diskriminering. I förvaltningen råder goda arbetsvillkor för samtliga där en trygg anställning är en självklarhet. Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, innovativa för att utveckla verksamheten och ha ett etiskt förhållningssätt.

Upprustning av verksamhetslokaler görs för att skapa funktionella och trivsamma arbetsmiljöer och för att förbättra servicen till medborgarna.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en god ekonomisk planering, en aktiv ekonomistyrning och en transparent uppföljning av verksamheten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: Nämndens verksamhet präglas av god budgethållning

Beskrivning

Nämndens verksamhet präglas av effektivitet, resurshushållning och är en kostnadseffektiv verksamhet. Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med att stärka investeringsstyrningen och för att förbättra budgetföljsamheten, prognossäkerhet samt styrningen av investeringsprojekt. Förvaltningen överväger även att förstärka kompetensen avseende projektledning av större projekt.

Förvaltningens lokalanvändning är kostnadseffektiv och ändamålsenlig. Förvaltningen avser att flytta verksamheten på Hallvägen till Palmfeltcenter i Slakthusområdet i avvaktan flytt till stadens lokaler.

Förvaltningsledningen följer upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus riktas mot kostnader för underhållsätgärder, uppföljning av investeringsbudgeten samt erhållna intäkter.

Förväntat resultat

Effektivitet och transparens präglar förvaltningens planering och styrning. Chefer och medarbetare har god kunskap om hur budgeten fördelas och följs upp. Beredskap finns för justeringar under året. Prognossäkerheten är god.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Ungdomarna ska med ett modernt ledarskap ges god handledning och därigenom en attraktiv start på sitt kommande arbetsliv.

Förvaltningen tillhandahåller feriejobb för 140 ungdomar under sommarlovet. Därutöver görs ett förnyat försök med att erbjuda ytterligare 30 ungdomar feriearbete på höstlovet, när Allhelgonahelgen infaller. Mottagandet på höstlovet är en speciallösning då ungdomarna ska arbeta tre dagar under veckan och på lördagen (allhelgonaafon). De kommer att bemanna begravningsplatserna tillsammans med förvaltningens medarbetare. Ferieungdomarna kommer bland annat vara behjälpliga med information om gravsatta.

Praktikplatser erbjuds till aspiranter från arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Förvaltningen planerar likt föregående år genomföra en särskild satsning, där aspiranter erbjuds praktik/arbetsträning på begravningsplatserna. Det kan också bli aktuellt att erbjuda praktikplatser för olika yrkesutbildningar.

Förvaltningens medarbetare har ett inkluderande och stödjande arbetssätt.

Förvaltningen följer de arbetsformer för företagssamverkan och upphandlingar som staden antagit. Förvaltningen har ett tätt samarbete med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer, entreprenörer inom stenindustrin, leverantörer av upphandlade tjänster med flera. Olika samrådsorgan finns med till exempel grupp med representanter från begravningsbyråbranschen och förvaltningen, Transportgruppen med aktörer som utför transporter av avlidna samt OAA (Omhändertagande av avlidna) tillsammans med bland annat Region Stockholm och begravningsbyråbranschen.

Staden som offentlig arbetsgivare är en viktig aktör i arbetet med målen i agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt minskad ojämlikhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	170 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
Kommentar Ett förnyat försök med att erbjuda 30 ungdomar feriearbete under höstlovet genomförs.			
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	60 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
Kommentar Under förutsättning att förvaltningen får ekonomisk kompensation kan 60 aspiranter tas emot.			
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	170 st	11 000 st	Tertial

Nämndmål: Nämnden bidrar till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter att tillhandahålla platser för feriearbete för ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och det finns flera arbetsuppgifter som kan utföras utan direkta förkunskaper. Förvaltningen ser positivt på detta och har för avsikt att satsa ytterligare genom att utbilda handledare, utreda möjligheten till ändamålsenliga lokaler och visa upp verksamheten som resurs i lokalsamhället (skolor, stadsdelsförvaltningar, institutioner med mera). Det kan även bli aktuellt att erbjuda praktikplatser för olika yrkesutbildningar.

Förväntat resultat

Fler personer får arbetslivserfarenhet och blir mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erbjuda praktikplatser	2019-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål bland annat genom att erbjuda Stockholmare en mångfald av gravskick. Anpassningar görs vid befintliga begravningsplatser för att tillmötesgå efterfrågan på olika begravningsstraditioner. Den bärande idén ska vara att olika gravskick integreras, om inte i samma gravkvarter, så i samma områden. Även månghundraåriga kyrkogårdar kan genom detta bidra till det moderna samhällets behov av

integration och mångfald.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är under uppförande och tas i bruk hösten 2024. Arbetet fortsätter för att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund. Askgravlundan på kvarter 25 på Skogskyrkogården invigs under året. Ytterligare en askgravlund kommer att anläggas på Galärvarvskyrkogården. Förvaltningen utreder även möjligheten att anlägga askgravar på Brännkyrka kyrkogård.

För Järva begravningsplats, askgravlundan på Skogskyrkogården och kistgravkvarteren på Räcksta begravningsplats behöver förvaltningen se över arbetssätt och rutiner inför att de tas i bruk under året.

Inom ramen för Fokus Järva avser förvaltningen att intensifiera samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället. Aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Nämndmål: Stockholmarna erbjuds en mångfald av gravskick

Beskrivning

Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet eller annan bakgrund. Stadens begravningsplatser präglas därför av en stor variation av gravskick, gravplatser och anpassningar till olika begravnings seder med mera.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är under uppförande och beräknas tas i bruk hösten 2024.

För att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund invigs under året en ny askgravlund på kvarter 25 på Skogskyrkogården och en askgravlund anläggs på Galärvarvskyrkogården. Förvaltningen utreder även frågan om ytterligare askgravar på Brännkyrka kyrkogård.

Förväntat resultat

Utbudet av gravplatser ökar genom nyanläggningar vid befintliga begravningsplatser och nybyggnation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Askgravlundan på Galärvarvskyrkogården tas i bruk	2024-01-01	2024-12-31
Askgravlundan på Skogskyrkogården tas i bruk	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra kommunikationsinsatser gällande Järva begravningsplats	2024-01-01	2024-12-31
Järva begravningsplats färdigställs och tas i bruk	2024-01-01	2024-12-31
Kistgravkvarter på Räcksta begravningsplats tas i bruk	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att utveckla förvaltningens långsiktiga underhållsplanering. Förvaltningen är sin ringa storlek till trots personalintensiv varför det är viktigt att alla medarbetare kan bidra till att skapa en bra arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat samt låg sjukfrånvaro.

Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring. Arbetet med utbildningsinsatser inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet för chefer och medarbetare fortsätter. Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp i förvaltningsgruppen.

Förvaltningen avser att flytta verksamheten på Hallvägen till Palmfeltcenter i Slakthusområdet i avvaktan flytt till stadens lokaler. En trivsam, modern och bra arbetsmiljö för medarbetarna behöver säkerställas i de nya lokalerna.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande hälsosam arbetsmiljö. Verksamheterna arbetar för minskad sjukfrånvaro och tillfredsställande personalrörlighet. Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, delaktiga, ansvarstagande samt ha ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka om verksamheten så tillåter.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet i förvaltningen skapar en grund för att sunt och långsiktigt hållbart arbetsliv. Det skapar goda förutsättningar för delaktighet och säkerhet på arbetsplatsen.

Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring. Förvaltningen ska arbeta för attraktiva ledaruppdrag och en ledarskapskultur som bygger på förvaltningens värdegrund och stadens chefsprofil.

Under föregående år har förvaltningens fokus varit att arbeta med utbildningsinsatser inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet för samtliga medarbetare samt att genomföra psykosociala kartläggningar ute på avdelningarna. Under 2024 kommer förvaltningen att fortsatt se över arbetssätt, rutiner, dokumentation och systemstöd för det systematiska arbetsmiljöarbetet för att säkra hur förvaltningen följer upp förväntat resultat utifrån planerade och genomförda aktiviteter för trygg och säker arbetsmiljö.

En årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker senast december månad i förvaltningsgruppen där det även protokollförs. Vid eventuella brister vidtas åtgärder.

Digitalisering

Förvaltningens arbete med att digitalisera arbetssätt och rutiner fortsätter under året.

Målsättningen är att förvaltningens arbetsätt ska uppfattas som modernt och tillgängligt i förhållande till de kundgrupper som dagligen har kontakt med förvaltningen. Arbetet med att digitalisera arbetsätt och rutiner är också en möjlighet att skapa effektivitet och ge en ökad kvalitet i det interna arbetet. Inom förvaltningens myndighetsutövning fortsätter arbetet med att se över arbetsrutiner och arbetsätt för att säkerställa rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet. Arbetet sker i dialog med stadens jurister och i samverkan med storstadsregionerna, Svenska Kyrkan och SKKF (Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund).

Under året ska förvaltningens interna kommunikation fortsatt utvecklas. Syftet är att kommunikationen i högre grad ska stödja verksamheten. Externt fortsätter arbetet med att uppdatera och utveckla den digitala och komma bort från tryckt information. Det gäller både information på stadens multisajt och den direkta kommunikationen med anhöriga till exempel när en gravrättsinnehavare ska utses.

Under året ska även förvaltningens kommunikation förbättras med aktörer i begravningsbranschen. Främst information på webben Tillstånd och regler som är en del av Stockholms stads multisajt och inte på begravnung.stockholm som är en del av multisajten. Förvaltningen har dagligen kontakt med aktörer i begravningsbranschen (exempelvis begravningsbyråer, transportföretag, officianter och präster). Det finns även aktörer där förvaltningen inte har någon kontakt men där det finns behov av att informera och förtydliga, exempelvis gentemot aktörer som erbjuder skötsel på stadens begravningsplatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Sjukfrånvaro	5,4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Nämndmål: Kyrkogårdsnämnden är en bra arbetsgivare

Beskrivning

Förvaltningen har cirka 110 tillsvidareanställda och 150 säsongsanställda kyrkogårdsarbetare. För att säkerställa både nuvarande och framtida kompetensförsörjning ser förvaltningen över kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt.

I förvaltningen råder goda arbetsvillkor för samtliga medarbetare, där en trygg anställning är en självklarhet liksom en arbetsplats som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering. Goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv ges. Det råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet med utbildningsinsatser inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet för chefer och medarbetare fortsätter kontinuerligt i förvaltningen. Förvaltningen ser också över fortbildningsinsatser för medarbetarna i de systemstöd som används.

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande hälsosam arbetsmiljö. Verksamheterna arbetar för minskad sjukfrånvaro och tillfredsställande personalrörlighet. Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, delaktiga, ansvarstagande samt ha ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka om verksamheten så tillåter.

Arbetet med att stärka förvaltningens kommunikation fortsätter. Förvaltningens interna kommunikation ska fortsatt utvecklas under året. Externt fortsätter arbetet med att uppdatera och utveckla den digitala och komma bort från tryckt information. Webben begravning.stockholm är navet i kommunikationen med anhöriga. Informationen på webben Tillstånd och regler ska utvecklas för att aktörer i branschen. Medarbetare involveras i arbetet med att se över innehåll och med ständiga förbättringar.

Digitalisering:

Verksamheterna ska på ett resurssmart och säkert sätt tillhandahålla tjänster av hög kvalitet och kunna möta även morgondagens utmaningar. Arbetet med att digitalisera arbetsätt och rutiner är också en möjlighet att skapa effektivitet och ge en ökad kvalitet i det interna arbetet. Som ett led i detta ska förvaltningens medarbetare utbildas, så att kunskapen och användningen av verksamhetssystemet Aveny och eDok höjs. Ett introduktionsprogram för nyanställda kommer också att tas fram för att säkerställa att nya medarbetare har god kunskap i förvaltningens digitala verksamhetssystem. Kyrkogårdsförvaltningen har en målsättning att arbetsätten ska uppfattas som moderna och tillgängliga i förhållande till de kundgrupper som vi dagligen arbetar med. I detta arbete ligger bland annat att öka takten i den digitala utvecklingen och att våra ärenden hanteras effektivt och säkert. För att hålla ihop arbetet med digitalisering har förvaltningen från och med 2024 valt att tillsätta en samordnare som bland annat får i uppdrag att hålla ihop processerna med att digitalisera arbetsätt och höja den digitala kunskapen hos förvaltningens medarbetare och chefer.

Förväntat resultat

En bra arbetsplats som kännetecknas av hög trivsel, låga sjuktal samt ett öppet och bra arbetsklimat. Digitala lösningar eller förändringar gällande administrativa processer leder till effektivitet och ökad kvalitet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel bokningar som görs via WebAveny	45 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Dialog med begravningsbyråer via informationsmail samt erbjuda utbildningstillfällen i WebAveny	2023-01-01	2024-12-31
Höja kunskap och användning inom hela förvaltningen av verksamhetssystemet Aveny och eDok	2024-01-01	2024-12-31
Omvärldsbevakning av andra verksamhetssystem och av övrigt stöd för utveckling	2023-01-01	2024-12-31
Se över centrala processer inom förvaltningen t ex vanvård	2024-01-01	2024-12-31
Undersöka samt följa stadens utveckling av alternativa betalsätt för medborgare	2023-01-01	2024-12-31
Utveckla arbetssätt genom digitalisering av blanketter, e-signering mm	2023-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Medarbetare och chefer har rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ger ett värdigt bemötande

Beskrivning

Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet vilket bland annat följs upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal. Förvaltningen följer rekommendationer i dokumenten "Etiska riktlinjer vid gravgrävning" och "Risker och etiska aspekter vid gravgrävning" från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Insatser för att höja kunskapen hos förvaltningens medarbetare genomförs gällande lagstiftning som styr och reglerar nämndens uppdrag, exempelvis begravningslagen och förvaltningslagen. Även insatser för att höja kunskap och användning av verksamhetssystemen Aveny och eDok kommer att genomföras.

Medarbetarnas kompetensutveckling och individuella kompetensutvecklingsplaner följs upp vid medarbetarsamtalen. Förvaltningen arbetar med ledarutvecklingsinsatser där alla chefer involveras. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring.

Förväntat resultat

Kompetenta medarbetare, nöjda kunder och besökare.

Tillgängligt ledarskap. Chefer stärks i sitt ledarskap och har verktyg att leda i förändring.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Delta i storstadssamverkan och i andra nationella sammanhang för utveckling av begravningsverksamheten	2023-01-01	2024-12-31
Revidera förvaltningens värdegrundsdokument	2023-01-01	2024-12-31
Utveckla ett enhetligt arbetssätt för introduktion av nya medarbetare	2023-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Medverkan i stadens krisorganisation

Nämnden har i linje med stadens ökade beredskap tagit fram och implementerat en beredskapsplan som gäller hela spektrumet från mindre kris till och med krig. I linje med förvaltningens arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) vidtar förvaltningen åtgärder för att öka resiliensen i verksamheten. Arbete pågår till exempel med att ta fram rutiner för att jobba i en strömlös miljö.

Kyrkogårdsnämndens insatser ska säkerställa verksamheternas kontinuitet vid oönskade händelser samt värna om säkerheten på arbetsplatsen. Verksamheten ska fungera ändamålsenligt även vid oönskade händelser och information ska behandlas säkert enligt gällande lagar och riktlinjer.

Personella resurser i form av säkerhetssamordnare, krisledningsstab och krisorganisation finns upprättad och bemannad. Arbetet fortsätter med utveckling av rutiner och kontinuitetsplaner för att hantera oönskade händelser samt utbildning och en stadsgemensam övning ska genomföras. En plan samt bemanning för organisation under höjd beredskap och krig ska tas fram och implementeras. Utgångspunkten är den planering som idag finns för kris och oönskade händelser.

De årliga risk- och sårbarhetsanalyserna identifierar verksamheternas kritiska åtaganden och åtgärder kan vidtas för att skydda och värna dessa. Syftet är att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid allvarliga och extraordinära händelser. I detta arbete ingår även att säkerställa kyrkogårdsförvaltningens krisförmåga.

Att ha uppdaterade lokala krisplaner/handlingsplaner är avgörande för hur väl en händelse kan hanteras och arbetet är ständigt pågående. Planerna ska vara anpassade efter rådande omvärldsförutsättningar och dessa förändras löpande. Medarbetare inom kyrkogårdsförvaltningen ska ha god kunskap om hur de ska agera om de ställs inför olika oönskade händelser. Det kan till exempel handla om olycka, hot och våld men även en extraordinär händelse. Oavsett händelse är målet att förvaltningens medarbetare arbetar efter fastställda rutiner som syftar till att förvaltningens verksamhet kan fortgå.

Förvaltningen ska se över möjligheterna att återta verksamheter i egen regi bland annat för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

RSA genomförs för att minska sannolikheten för att oönskade händelser ska inträffa och minimera konsekvenserna om de ändå inträffar.

I linje med förvaltningens RSA har beslut tagits att bygga om anläggningarna 15C (för administration), Nya kylhuset (för bisättning) och Nya krematoriet samt Råcksta krematorium (för kremation), för att de ska vara förberedda för att koppla in reservkraft vid allvarliga störningar i kraftnätet eller längre strömbortfall.

Förvaltningen har ett avtal gällande bränsleförsörjning samt att bränsle finns i tankar för minst

sex månaders drift i normalläge, då är inte reservkraftaggregat inräknade.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Nämnden bedriver ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete i verksamheten enligt stadens anvisningar exempelvis vad gäller informationsklassning eller åtkomsthantering.

Kyrkogårdsförvaltning har sammanställt en lokal anvisning för att följa upp det systematiska arbetet inom informationssäkerhet. I den lokala anvisningen specificeras ansvarsfördelningen inom organisationen och rutinerna och aktiviteterna redovisas bland annat i ett årshjul. Informationsflödet uppfyller stadens krav om konfidentialitet, tillgänglighet, riktighet och spårbarhet.

Upphandling

Upphandlingar leder till inköp av varor och tjänster som kännetecknas av hög kvalitet till ekonomiskt fördelaktiga villkor och att verksamheterna bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt. Aktiv avtalsuppföljning sker för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. God beredskap säkerställs i upphandlade verksamheter. Förvaltningen har rutiner för att kontinuerligt följa upp avtal och leverantörer, minst en gång under året och dokumenterar det.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	31 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %	81 %	År
 Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kyrkogårdsnämnden ska se över förutsättningarna att sköta sina begravningsplatser i egen regi, i första hand Skogskyrkogården, i syfte att hålla samman världsarvet och upprätthålla höga mål för kvalitet, miljö och hållbarhet, men även övriga begravningsplatser ska ingå i översynen. Effekter av minskad outsourcing i form av ökat antal helårsanställda i förvaltningen och ökade möjligheter att erbjuda arbetsmarknadsåtgärder ska redovisas	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Förvaltningen har hög beredskap och stark rådighet inom begravningsverksamheten

Beskrivning

Nämnden ska i linje med stadens ökade beredskap ta fram och implementera en beredskapsplan som gäller hela spektrumet från mindre kris till och med krig. I linje med förvaltningens arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) vidtar förvaltningen åtgärder för att öka resiliensen i verksamheten. Under 2024 prioriteras möjlighet att säkra tillräcklig

strömförsörjning. Beslut om att bygga om anläggningarna 15 C (för administration), Nya kylhuset (för bisättning) och Nya krematoriet samt Räcksta krematorium (för kremation) finns, för att de ska vara klara för reservkraft vid allvarliga störningar i kraftnätet eller längre strömbortfall.

Förvaltningen anordnar utbildning och workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar. Kyrkogårdsförvaltningen är en av de utvalda förvaltningarna i staden som kommer att få öva på sin krigsorganisation under våren 2024 i STADSÖ 24 (En stadsövergripande krigsledningsövning).

Förvaltningen bedriver ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete enligt stadens anvisningar vad gäller informationsklassning eller åtkomsthantering.

Nämndens upphandlingar leder till inköp av varor och tjänster som kännetecknas av hög kvalitet till ekonomiskt fördelaktiga villkor och att verksamheterna bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt. Aktiv avtalsuppföljning sker för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. God beredskap säkerställs i upphandlade verksamheter.

Förvaltningen ska se över möjligheter till att återta verksamheter i egen regi bland annat för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Förväntat resultat

Förvaltningen har en god beredskap för de kritiska samhällsfunktioner som ligger inom förvaltningens rådighet. Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet och dataskydd.

Förvaltningen har en god beredskap för att upprätthålla dess samhällsviktiga verksamhet.

Upphandlade verksamheter bedrivs med hög kvalitet och på ett långsiktigt hållbart sätt ställs krav på god beredskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anordna utbildning och workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar.	2023-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att stadens begravningsverksamhet ska upplevas som trygg och förtroendegivande. Invånarna ska uppleva ett professionellt stöd i ett av livets mer utmanande skeden. Begravningsplatser och kyrkogårdar ska vara välskötta, belysta och tillgängliga och genom detta bidra till att skapa

möjlighet till återhämtning och själslig rekreation för alla.

Verksamheten ska präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet, såväl arbetstekniskt som arbetsmiljömässigt. Under 2024 fortsätter arbetet med att förbättra den upplevda tryggheten hos såväl medborgare som medarbetare. Åtgärdande av skadegörelse och åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar vid de större begravningsplatserna. Pollare vid stora entrén till Skogskyrkogården är klara för drift och på Norra begravningsplatsen är nytillverkning av grindar beställd för att försvåra för brottslig och otrygghetsskapande aktivitet på begravningsplatserna.

Förvaltningen avser att intensifiera samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället kring Järva begravningsplats som driftsätts under hösten 2024. Inom ramen för Fokus Järva ska aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet. Stadens begravningsplatser upplevs som trygga, välskötta och säkra.

Beskrivning

Basen för förvaltningens säkerhetsarbete är tillförlitliga och säkra rutiner vid beställningar, kremationer och förvaring av kistor med stoft och urnor samt vid utlämning av urnor. Säkerheten på begravningsplatserna har hög prioritet. Samråd med övriga storstadsförvaltningar sker med anledning av beredskap inför så kallade riskbegravningar. Gravstenssäkerheten är ytterst gravrättsinnehavarens ansvar men kyrkogårdsförvaltningen har tillsyn och följer upp gravstenssäkerheten. Medarbetare vid samtliga arbetsplatser genomgår regelbundet utbildningar i brandskydd och hjärt-och lungräddning.

Åtgärder genomförs som ökar tryggheten, exempelvis förbättrad belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar. Hög skötselnivå, god vinterväghållning, snabb sanering av klotter och åtgärdande av skadegörelse samt åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar i stor omfattning vid de större begravningsplatserna. Befintliga grindar låses nattetid för biltrafik på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen, som ett led i att prova olika tekniska lösningar för ökad trygghet. Samverkan sker med närpolisen kring åtgärder som kan vidtas för att förhindra fortsatta stölder och annan brottslighet.

Arbetet med ljus-/mörkerplaner för de olika begravningsplatserna fortsätter. Planerna tas fram för att visa på behovet och prioriteringar av belysningsåtgärderna. Ljus-/mörkerplaner har tagits fram för Sandsborg, Västberga och Brännkyrka kyrkogårdar. Trygghetsskapande medel söks för utökad belysning på Sandsborgs kyrkogård.

Efter att vård- och underhållsplaner för Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen är framtagna kommer framtagande av ljus-/mörkerplaner för Norra begravningsplatsen samt för Skogskyrkogården att prioriteras.

Förväntat resultat

Enstaka incidenter, men inga allvarliga avvikelser eller olyckor sker inom verksamheten. Besökarna upplever begravningsplatserna som trygga, välskötta och säkra. Inga skillnader utifrån kön finns för upplevelsen av tryggheten på begravningsplatserna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
♀ Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är trygga	73		År
♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som välskötta	79		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av ljus-/mörkerplaner	2019-01-14	2024-12-31
Samverka med Järva stadsdelsförvaltning och andra berörda kring Järva begravningsplats	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att stadens begravningsverksamhet ska upplevas som trygg, förtroendegivande och att anläggningarna tillmötesgår olika behov.

Var och en som kommer i kontakt med verksamheterna ska känna sig trygg i vetskapen om att bemötande och service utformas på ett likvärdigt sätt för alla medborgare. För att leva upp till målet om mänskliga rättigheter och en stad fri från diskriminering arbetar verksamheterna med att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt, icke-diskriminerande och tillgängligt arbetssätt.

Tillgänglighetsanpassningar görs i samråd med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Barnperspektivet ska vara närvarande vid planering och anläggning av begravningsplatserna. Samverkan och samråd med olika intressenter görs vid planering av verksamheten. Allmänhetens och olika religiösa företrädares synpunkter är värdefulla för att utveckla kvaliteten i service och förvaltning.

För att öka invånarnas delaktighet och för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser genomför förvaltningen olika aktiviteter. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan för att möjliggöra god dialog med medborgare gällande begravningsplatsen på Järva. Budskapet är ”Järva begravningsplats – en plats för alla”. Deltagandet ger förvaltningen en möjlighet att förtydliga att platsen fortsatt kommer att vara ett viktigt grönområde.

Förvaltningen planerar och kommer att arrangera studiebesök i samband med att Järva begravningsplats tas i drift.

Agenda 2030

Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 i den ordinarie verksamheten genom att integrera arbetet i styrnings- och uppföljningsprocesser. Förvaltningen redogör under relevanta mål för hur verksamheterna bidrar till flera av målen i Agenda 2030 med särskilt fokus på ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet, fredliga och inkluderande städer och minskad klimatpåverkan. För att uppnå synergieffekter och en positiv förflyttning sker samverkan med relevanta nämnder i staden, myndigheter, civilsamhället och näringslivet.

Nämndmål: Verksamheten utgår från mänskliga rättigheter och är fri från diskriminering

Beskrivning

Nämnden anpassar fortlöpande befintliga anläggningar för att tillmötesgå olika behov. Tillgänglighetsanpassningar görs i samråd med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Det kan dock finnas en konflikt mellan fortsatta åtgärder och anpassningar av anläggningarna och de hänsyn som måste tas till olika kulturmiljöaspekter.

Verksamhetens statistik redovisas uppdelat på kön till exempel de brukarundersökningar som genomförs. Detta ger goda möjligheter till att skillnader mellan könen upptäcks och att arbete kan påbörjas för att utvärdera vad dessa skillnader beror på och vad som behöver åtgärdas.

Barnperspektivet ska vara närvarande vid planering och anläggning av begravningsplatserna. Världsarvet Skogskyrkogården erbjuder fria barnvisningar till skolor och förskolor.

Fortløpande kunskapsutbyte med begravningsentreprenörer och anhöriga medför att olika lösningar utvecklas för att tillmötesgå olika begravningstraditioner. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan för att möjliggöra god dialog med medborgare gällande begravningsplatsen på Järva.

Förväntat resultat

Ingen utsätts för diskriminering eller kränkande särbehandling inom nämndens verksamhetsområde.

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kyrkogårdsnämndens verksamhet är i ekonomisk balans. Begravningsverksamheten finansieras genom begravningsavgiften som fastställs av kommunfullmäktige. Begravningsavgiften år 2024 är 6,5 öre per skattekrona. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras i en begravningsfond till nästkommande budgetår.

Driftbudgeten ökas med 33 mnkr. Den största enskilda posten är stöd till församlingarna i Stockholm som bedriver begravningsverksamhet. Den ökar med 12,9 mnkr jämfört med 2023.

Förvaltningen har erhållit medel för ändrade arbetsmiljöregler vid transporter och även för höjda biogaspriser om totalt 9 mnkr. Serviceverksamheten, som innebär att erbjuda skötsel av gravplatser till gravrättsinnehavarna, ska vara självfinansierad.

Investeringsbudgeten för 2024 är 125 mnkr varav 39,5 mnkr är avsatta för etableringen av en ny begravningsplats på Järvaområdet. Övriga investeringsmedel ska bland annat finansiera en ny askgravlund på Galärvarvskyrkogården. Den tänkta etableringen av ett ceremonihus på Strandkyrkogården är dock skjutet på framtiden beroende på väsentligt ökade byggkostnader varför dessa medel inte kommer att nyttjas under 2024.

Driftbudget	KF 2024	Omslutningsförändring	Budgetjustering	Nämnd 2024
Kostnader	Mkr			Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	7,4			7,4
Begravnings- och serviceavdelningen	157,4		6,5	163,9
Tekniska avdelningen	45,7			45,7
Boknings- och gravrättsavdelningen	11,5			11,5
Administrativa avdelningen	19,5	6,0		25,5
Kapitalkostnader	47,8		2,2	50,0
Summa kostnader	289,3			304,0
Intäkter				
Avgifter	14,5			14,5
Fonduttag	10,0			10,0
Övrigt	4,0	6,0		10,0
Summa intäkter	28,5			34,5
Netto	260,8			269,5

Investeringar

Investering	Budget 2024 Mnkr
Järva begravningsplats	39,5
Ceremonibyggnad Strandkyrkogården	36,0 (kommer inte att nyttjas)
Askgravlund Galärvarvskyrkogården	4,0
Säkerhetsåtgärder	2,0
Maskin anskaffning mm Järva Begravningsplats	10,0
Tillgänglighetsanpassning av busshållplatser	3,5
Övriga investeringar	30,0
Summa	125,0

Investeringsbudgeten för 2024 är 125,0 mnkr varav 39,5 mnkr är avsatta för Järva begravningsplats. I budget finns särskilda medel avsatta för ceremonilokal på Strandkyrkogården (se särskild kommentar), askgravlund på Galärvarvskyrkogården och anskaffning av maskiner och inventarier inför starten av Järva begravningsplatsen.

Nya läsbara grindar planeras av särskilda medel för säkerhetsåtgärder till Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen.

Byggandet av Järva begravningsplats löper vidare enligt plan och invigningen planeras till hösten 2024. Erfarenheter från Järvaprojektet kommer även att ligga till grund för den kommande renoveringen av Skogskrematoriet med start 2025.

Övriga investeringar

Det kontinuerliga underhållet/förvaltningen av nämndens fastigheter (mark och anläggningar) sker i stor utsträckning i form av enskilda investeringar. Dessa kan kopplas till särskilda behov vilka framgår av följande tabell.

Beläggningsarbeten	Tillgänglighet
Yttertak Räcksta krematorium	Underhåll
Utbyte av maskiner	Arbetsmiljö/miljö
Räcksta materialgårdstak	Arbetsmiljö
Kompletterande investeringar på krematorium	Säkerställa driften
Ombyggnad av allmän toalett Sandsborgskyrkogården	Tillgänglighet
Utbyte av inpasseringssystem	Säkerhet
Servicestationer på Norra begravningsplatsen	Tillgänglighet
Underhållande åtgärder Skogskrematoriet	Säkra historiska värden

Tabellen ovan visar hur förvaltningen inom ramen för 30,0 mnkr planerar att genomföra underhållsåtgärder av investeringskaraktär för 2024. Investeringarna stöds/styrs i form av projektplaner (i vissa fall förenklade) i linje med den så kallade Lilla Ratten, stadens projektprocess.

Behovet av åtgärder följs upp inom respektive avdelning vid månadsvisa avdelningsmöten. Uppkomna behov av omprioritering av planerade åtgärder rapporteras till förvaltningsledningen.

Två gånger per år följer förvaltningsledningen upp de prioriterade åtgärderna och ser om behov finns av omprioriteringar på grund av under året akut uppkomna behov av åtgärder.

Budgetjusteringar

Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader för kapitalkostnader 2,2 mnkr.

Omslutningsförändringar

Kyrkogårdsnämnden beslutar om omslutningsförändring om 6,0 mnkr på grund av ökade

intäkter från kremationer åt andra huvudmän.

Övriga ekonomiska redovisningar

Ersättning till församlingar som förvaltar allmänna och enskilda begravningsplatser

I Stockholm finns 12 församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Stockholms kyrkogårdsnämnd har, enligt Begravnings lagen, rätt att lämna ett skäligt bidrag till driften till den församling som är innehavare och vill behålla förvaltningen av sin begravningsplats. Huvudmannens bidrag till församlingarna har utgått från de kostnader församlingarna haft för förvaltning av sina begravningsplatser/kyrkogårdar/kolumbarier.

Den 1 januari 2017 trädde ett nytt statligt ersättningssystem i kraft som ersatte det tidigare clearingsystemet. Det nya ersättningssystemet gäller den som innehar enskild begravningsplats och den som innehar allmän begravningsplats utan att vara huvudman. Det nya ersättningssystemet består av två ersättningsbelopp. En gravsättning utan gravrätt (minneslund/askgravlund) ersätts med 1478 kr. En gravsättning med gravrätt (kistgrav/askgravplats/kolumbarium) ersätts med 36 950 kr (1478 kr X 25 år). Ersättningsnivåerna kommer att omprövas vart femte år.

I samband med införandet av de nya ersättningsbeloppen för gravsättning gjordes en översyn av bidragsgivningen till församlingarna. Bidragen för 2024 utges i ett till församlingarna garanterat belopp. Det finns församlingar som har få gravsättningar men som har kostnader för drift och underhåll och som därför inte kompenseras fullt ut av de nya ersättningsnivåerna. Garantibeloppets storlek bygger därför på det bidrag som nämnden tidigare gett församlingarna. Skulle antalet gravsättningar och ersättningarna för dessa överstiga garantibeloppet kan församlingen tillgodoräkna sig hela ersättningen.

Nämnden föreslås öka garantibeloppen till de 12 av stadens församlingar som förvaltar allmän begravningsplats. Respektive församling föreslås en ökning om 25 procent utifrån nuvarande garantibelopp.

Kyrkogårdsnämnden har mottagit ett antal äskanden från stadens församlingar om extra bidrag för att under 2024 genomföra diverse renoverings- samt restaureringsåtgärder på kyrkogårdarna samt i kolumbarierna. Beslut om respektive äskande kommer att fattas av kyrkogårdsnämnden i separata ärenden. Det utökade garantibeloppet samt de särskilda äskandena uppgår till 30,3 mnkr under 2024.

De enskilda huvudmännen såsom Judiska församlingen, Katolska församlingen och Stiftelsen Stora Sköndal bedriver begravningsverksamhet på egen mark. Dessa begravningsplatser är inte allmänna begravningsplatser. De ges ersättning per gravsättning inom ersättningssystemet och omfattas inte av garantibelopp.

Särskilda bidrag	13 400 tkr
Förväntad kostnad utöver garantin	6147
Adolf Fredriks församling	968
Domkyrkoförsamlingen	786
Engelbrekts församling	486
Farsta församling	573
Gustav Vasa församling	1 676
Hedvig Eleonora församling	519
Hägerstens församling	1 180
Högalids församling	1 048
Katarina församling	1 244
Maria Magdalena församling	844
S:t Johannes församling	1 248
Västermalms församling	1 983
Summa	32 100 tkr

Systematiskt kvalitetsarbete

För att förverkliga Stockholms stads kvalitetsprogram med utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering kommer förvaltningen under 2024 arbeta med att implementera kvalitetsprogrammets förhållningssätt inom förvaltningen. Som en del i att implementera kvalitetsprogrammet ser förvaltningen över rutiner och arbetssätt när det gäller hantering av synpunkter och klagomål. Synpunkter och klagomål från medborgare är vägledande för utvecklingsarbetet.

Förvaltningens arbete med väsentlighets- och riskanalys samt intern kontroll är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Genom att förebygga, upptäcka och åtgärda oönskade händelser, samt säkra tillgångar, förhindra förluster och oegentligheter kan god kvalitet skapas i hela nämndens verksamhet.

Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och förhindra allvarliga fel och skador. Ett reviderat system för intern kontroll bifogas till verksamhetsplanen.

Förvaltningen samverkar för innovation och strategiska digitaliseringsfrågor med olika aktörer bland annat stadsledningskontoret och övriga förvaltningar. En ökad digital kompetens och kompetensutveckling att använda digitala verktyg effektivt prioriteras. Förvaltningen arbetar med implementeringen av förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge effektivare, snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster. Förvaltningen deltar även i olika sammanhang över landet för att sprida och ta del av idéer och metoder som rör förvaltningens verksamhetsområden.

System för hantering av synpunkter och klagomål

Kyrkogårdsförvaltningen värdesätter synpunkter och klagomål från medborgare, anhöriga och medarbetare. Synpunkter kan innefatta både beröm, klagomål, idéer eller förbättringsförslag. För att kunna rätta till fel och brister och utveckla och förbättra verksamheten har förvaltningen rutiner för att ta hand om de synpunkter som invånarna har. Utöver att lämna sina synpunkter direkt till förvaltningens medarbetare kan synpunkterna lämnas via brev, e-post eller via e-tjänsten Tyck Till.

Förvaltningen sammanställer och analyserar samtliga inkomna synpunkter och klagomål årsvis för att identifiera utvecklingsområden.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar nämndens arbete framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
- Mål 7 - Hållbar energi för alla
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Mål 13 - Bekämpa klimatförändringar
- Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Svante Borg, Förvaltningschef	2023-12-05